

KIS LAP

1903. július 12-én. Ara negyedévre 2 kor. Egyes szám ára 24 fillér. Megjelen minden vasárnap.

SÁRI, PUFF ÉS CZICCZ. (Lásd a 25. lapon.)

Rákolti György utazása.

ELSŐ
FEJEZET
II.

REGÉNYES ELBESZÉLÉS.

IRTA
ABONYI ÁRPÁD.

(Folytatás.)

Midőn aztán most összetalálkozott az erőd folyosóján a napos katonával, aki nem volt más, mint kenyeres pajtása és sorsának osztályos társa: Kovács Miska, behúzta magához a szobába, s fekete arcán valóságos búslakodással mondotta el neki, hogy mindkettőjük fiatal gazdája és jövőendő földes-ura, tegnap óta az erődben van, a kapitány urnál szállásol, de még ma el fog utazni és rettentő messze mégyen. Mert hogy föl akarja keresni az édes atyját . . . messze-messze valahol a világ másik végén, ahol menaszériába való, rút szerecsények laknak.

— Ne beszélj, purdél! ámult a napos.

Kovács Miska bármit mondhatott a nagyerejű cigánynak, nem haragudott érte. Mástól azonban nem vette be az ilyesmit. Nem is merte senki emberfia purdénak szólítani, csak éppen Kovács, akivel otthon, a Rákolti-kastélyban, azon-egy kenyéren élt és fog élni — katonai szolgálatának letelte után — bizonytal holta napjáig, mint e nagyuri kastély többi régi, hűséges eselédei.

— De bizony besilek! — erősítette Dandóczy nagy szomorkodva.

— Anye, az árgyelussát! . . . esóváltgatta fejét a napos, és a tíz forint, melyet, az ifju utasítása szerint, pajtása átadott neki, éppen nem okozott örömet a szívének. Eltette, de nem tudott neki örülni, inkább még búsitotta, hogy jószágos urasszonyuk egyetlen fia — imhol szint-azonképen el fog tán veszni, miképen büszke, de mindig emberséges uruk: Rákolti Ferenc.

— Hát aztán csakugyan így vagyon-é az, te Ferkó? — kérdezte hümmögve, s eltűnődött, elgondolkozott ezen a bánatos dolgon.

— Bizs így! — bölintott fejével a cigány.

— Ejnye, ejnye — mondogatta még elmélyedőbb tűnődéssel a katona, mintha valami nagy elhatározáson járna az esze, — holott pedig, míg otthon valánk, nekem sokszor mondá a nagyóságos asszony, hogy ha az urfi majd egyszer utra mégyen idegen külső országokba, hát én leszek a jágerja (vadász, belső legény), nem más. Aztán most láss esudát világ! Az urfi elmégyen — én

pedig nem mehetek vele, hogy szolgáljam és ügyeljek minden lépésére odakünn az idegenségben. Hej, az árgyelussát! Te Ferkó, te... mondanék én valamit...

— Besilj, testvér — unszolta Dandócezi, aki a cigányos kiejtést nem tudta leszokni: hiába próbálgatta, hogy magyar helyességgel ejtse ki a szókat. A szíve helyén volt azonban így is.

— Mondanám én, testvér — folytatta lassu hangon a legény és körül nézett nagy óvatosan, hogy nem hallgatózik-e valaki. — Mondanám én... bár erősen fogas a dolog...

— Besilj már no! — türelmetlenkedett a cigány.

Kovács most egészen hozzáhajolt és suttogva mondá:

— Azt gondoltam, hogy rögvést (azonnal) vissza megyek a várdára, a holmim után, azután iramodvást visszajövök ide a várba és ha az urfi csakugyan elutazik innét... hát azt gondoltam... hogy akkor én is elutazok.

— Nene! Utána ákarsz sekni?

— Jól beszélsz, testvér — intett elszántan a legény — utána akarok szökni.

— Háthá elesipnek?

— De nem esipnek! Van nekem eszem.

— Egy kicsit fébe lünek... ázs igazs — dunnyogta vállait vonogatva a cigány — de ha té sekel, én is elsekek...

Kovács annyira természetesnek találta, hogy nekik kettőjüknek még a föbelövetés veszedelmével is szembe kell szállaniok, midőn arról van szó, hogy jövődöbeli uruknak segítségére és szolgálatára legyenek, hogy csak szó nélkül biccentett a fejével és nyomban kisietett az erődből, hogy a staribrodácai várdán hagyott holmiját elhozva, vakmerő tervét titokban végrehajtsa.

Egyszerű lelke egy perere sem akadt fenn a dolgon. Katonái régula, szabály, büntetés... mind semmi volt a szemében! »Nem

járja és nem illendő — így gondolkozott — hogy kis urunk magára legyenek, amikor itt vagyunk mi.

Ebben olvadt föl minden egyéb.

Mint lesz, hogyan lesz, ezzel nem törődött. Nyilván eszébe sem jutott, különben egy kicsit talán mégis csak meggondolta volna, hogy mi sors vár — háborus időben — a szökött katonára.

Utközben azonban nem ezen, hanem azon jártatta esztét, hogy ha fiatal »kis ura«, Rákolti György, elhagyja az erődöt, akkor okvetlen lovon fogja folytatni utját. A postakocsi ugyanis nem megy tovább, ez az utolsó állomása. Már pedig, ha a kapitány ur valamelyik lován indul el, az gyorslábu, kitartó és erős állat, azt ugyan gyalogszerrel soha ebben az életben utól nem éri emberfia. Lovat kellene tehát szerezni valahogy . . . valahonnan . . . csak tudná, honnan?

Eközben sebesen gázolta a havat.

Midőn pár pere múlva egy keskeny tisztásra érkezett, a falu legszélső kunyhója felől sárga villanás csapott a sötétségbe, s utána csakhamar a lövés tompa dőrejét is elkapta a szél.

— Nézd csak, nézd! — kiáltotta meghökkenve a legény, s egy szempillantás alatt végig hasalt a havon — majdnem kilyukasztott a semmirekellő . . .

Leemelte válláról fegyverét, s néhány pillanatig esendesen várakozott.

De semmit sem tudott észrevenni. Közel és távol nem mozdult semmi, csak a szél füttyült a tisztás szélein látható szilvafák ágai között. E tapasztalat után óvatosan föltérdelt, s szemeinek minden erejét összeszedte, hogy a havazásban valamit megláthasson. Elvult rá szánva, hogy a legelső emberformájú árnyéknak visszaküldi a feje fölött elszíszent puskagolyót; de hiába leskelődött, mert semmiféle árnyék nem mutatkozott.

Kovács Miska megcsóválta fejét.

— Az a herecegovác, ki rám löve, jobban lát, mint én . . . gondolta némi nyugtalansággal.

Jóformán még be sem végezte amit gondolt, midőn ugyanaz a magányosan álló, legszélső kunyhó, honnan az imént a goromba üdvözlét kapta, egyszerre kigyult, s a heves szélben gomolyokban fölesapódó lánggal égni kezdett. Magasra felszálló szikra-tenger keveredett össze a hópelyhekkkel, melyek milliónyi csillogó ezüst-péncz gyanánt tünedeztek el az égő épület fölött kavargó tűzvörös

forróságban. A vastag, kormos füstöt hol fölfelé ragadta a szél, hol meg lecsapta a föld felé és végig kergette a tisztáson, mely a kihamvadt perje nagy tömegétől lassanként barnulni kezdett.

— Ugy nézem, hogy azt a viskót kész-akarattal gyújtották fel — dörmögte a legény, miközben nagyokat tüsszentett az orrába esavarodó gyantás füsttől. — Lám, be fáju szurokszag! Persze, hogy kész-akarattal gyújtogat az ellenség, csak tudnám — miért?

Megtudta hamarosan azt is.

A staribrodáci mohamedán meeset tájáról, hol a várda-épület állott, puskalövések hangzottak, s az égboltot pár pere múlva ott is elborította a vérvörös világosság.

— Ohó! — riadt fel talpra ugorva a katona — hiszen ezek a bugyogóban járó gonoszok tüzzel akarják elpusztítani az egész várdát!

Nem, ezt nem hagyhatja annyiban! Hadd vesszen oda a holmija! Most az az első, hogy visszafusson a Bajazid-erődbe és hirül vigye a veszedelmet, mely a várda legénységét fenyegeti.

Mindezt már utközben gondolta Kovács Miska, mert azonnal végrehajtotta, amit gondolt: megfordult és a szilvafák védelme alatt gyorsan gázolni kezdte a helyenkint térdig érő havat. Besüppedt néha kötésig is, de csakhamar kivergődött belőle és tovább futott. Midőn végre kibujt egy bucka-formájú, széles hótömeg mellől, néhány egymásnak felelgető, elnyújtott kiáltást röpitett föléig a szél:

— Hahó!

— Hahó! Hahóóóó! . . .

Ösztönszerűen érezte, hogy a jeladó *hahózás* neki szól. Meglátták — ebben semmi kétség, s most el akarják vágni utját, nehogy a veszélyben forgó várda sorsáról az erődbe hirt vihessen. Nyilván nyomozzák is már mindenfelé, mint a kopók a nyulat, hogy lefüleljék s ott hagyják keresztül lőtt testét a hóban. Harcias időben borzalmas kegyetlenséggel tudnak elbánni ellenségeikkel ezek a máskülönben esendes és jóindulatu hegyi lakók. Ilyenkor a tigris határtalan vérszomja tüzeli őket, s boszuvágyuk szilaj áradása fékezhetetlen.

Kovács Miska tudta, hogy mi várja, ha fogságba kerül.

Rohant is, amint csak tudott.

— Huj, huj! Huj . . . huj! . . . hangzott a távolságból.

(Folytatása következik.)

AZ EGYEDÜL JÁRKÁLÓ MACSKA.

— Kipling Rudyard elbeszélése. —

DE hallgass és ide figyelj, édesem, mert ez a dolog akkor történt, mikor a szelid állatok még vadak voltak. A kutya vad volt, a ló vad volt, a tehén, a juh, a disznó mind, mind vad volt — amilyen vad csak lehetett — és egyedül járkáltak a nagy, rengeteg erdőben. De a legvadabb az összes vad állatok között a macska volt. Mindig egyedül járkált és mindegy volt neki akárhol.

Természetes, hogy az ember is vad volt. Rettenetesen vad volt. Még nem kezdett megszelidülni, mikor találkozott az asszonymal, s ez azt mondta neki, hogy ő nem szeret ilyen vad módon élni. Keresett egy szép száraz barlangot s ebben feküdtek, nem pedig nedves faleveleken, mint azelőtt; szép száraz homokot szórt a barlang földjére s barátságos tüzet gyújtott a barlang belsejében; és egy száraz vadló-bőrt akasztott a barlang bejárata elé s így szólt:

— Töröld le a lábad, édesem, ha bejössz és ezen tul itt fogunk élni.

Az nap este vad-bárány husát sütötte meg az asszony vacsorára forró kövön és rakott rá vad-hagymát és vad-borsot. Azután vad kacsát ettek, amely jól meg volt töltve vad rizsszel s mindenféle jó fűszerszámmal; a vad-ökör velős csontját, azután vad-cseresznyét és vad-gránátalmát. Az ember azután lefeküdt boldogan a tűz mellé, hanem az asszony fennmaradt s fésülte a haját. Elő vett egy széles csontot, a juh váll-perce volt, s nézegette a rajta levő különös jeleket; azután több fát rakott a tüzre s elkezdett bűvölni. Ez volt az első bűvölés a világon.

Az egész vad, rengeteg erdőben összegyültek a vad állatok oda, ahonnan láthatták a kunyhó tüzét s nem tudták, hogy mit jelent.

A vad ló egyet dobbantott vad lábával és mondá:

— Oh barátaim és oh ellenségeim! Miért is gyújtott az ember meg az asszony ilyen nagy tüzet a barlangban! Milyen bajt hoz ez majd ránk!

A vad-kutya fölemelte az ő vad orrát és szaglászni kezdte a sült bárány-hust és így szólt:

— Oda megyek, meg nézem mi az és majd elbeszélem; mert azt hiszem, jó dolog ez. Macska koma, jőjj velem!

— Nem én! felelt a macska. Én vagyok a macska, aki mindig egyedül jár s mindegy nekem, akár hol járok.

— Akkor hát nem lehetünk jó barátok, mondá a vad-kutya és mendégelt a barlang felé. De mikor már egy darabot ment, azt mondta magában a macska:

— Nekem mindegy, akár hol járok. Mért ne menjek hát

én is arra? Megnézem én is és vissza jövök arra, amerre nekem tetszik. — És szép lassan a kutya után sompolygott és elbujt oda, ahonnan mindent hallhatott.

Mikor a vad-kutya oda ért a barlang szájához, kissé fölemelte orrával a száraz ló-bőrt és szagolgatta a sült bárány pompás illatát. Az asszony, nézegetve a széles csontot, hallotta, hogy itt van. Nevetett és mondá:

— Itt van az első. Vad erdő vadja, mit keresel itt?

A vad-kutya szólt:

— Oh én ellenségem és ellenségem felesége, minek van ilyen jó illata itt a vad erdőben?

Ekkor az asszony fölvetett egy darab sült csontot, oda dobta a vad-kutya elé és mondá:

— Vad erdő vadja, kóstold meg.

A vad-kutya rágta a csontot s ez pompásabb volt mint bár mi, amit valaha evett, és így szólt:

— Oh ellenségem és ellenségem felesége, adj még egy darabot!

Az asszony mondá:

— Vad erdő vadja, segíts uramnak egész nap a vadászaton és őrizd éjjel a barlangot és adok neked annyi sült-csontot, amennyit csak akarsz.

— Oh! mondá a macska fülelve. Ez az asszony nagyon okos, de én még okosabb vagyok.

A vad-kutya besompolygott a barlangba, fejét lefektette az asszony ölébe és mondá:

— Oh barátom és barátom felesége, segíteni fogok uradnak egész nap a vadászaton s éjjel őrizni fogom barlangodat.

— Oh mondá a macska fülelve, jaj de ostoba ez a kutya! S vissza ment a vad erdőn keresztül, csóválva vad farkát s járkált egyes-egyedül. De nem szólt senkinek egy szót sem.

Mikor az ember fölébredt, kérdezte:

— Mit keres itt a vad-kutya?

És az asszony mondá:

— Nem vad-kutya már az ő neve, hanem az első jó barát. Mert a mi jó barátunk lesz ő ezentul mindörökre. Vidd magaddal, ha vadászni mégy.

Más nap este az asszony nyaláb-számra vágott szép zöld füvet a réten s megszáritotta a tűz mellett, s olyan volt az illata, mint a frissen kaszált szénáé. Leült a barlang szája elé, lószórbül kötő-féket font, átnézett azon a szép nagy juh-csonton s elkezdett büvölni. Ez volt a második büvölés a világon.

Az egész vad rengetegben csodálkoztak a vad-állatok, hogy mi történt a vad-kutyával; végre a vad-ló egyet dobantott a lábával és így szólt:

— Elmegyek, megnézem és aztán megmondom, hogy miért nem jött vissza a vad-kutya. Macska koma jer velem!

— Nem én! felelt a macska. Én vagyok a macska, aki mindig egyedül jár s mindig nekem, akár hol járok. Nem megyek.

Hanem azért mégis szép lassan a vad-ló után sompolygott s elrejtőzött oda, ahonnan mindent jól hallott.

Mikor az asszony megértette, hogy a vad-ló tporzékol és hosszú sörényében megbotlik, nevetett és mondá:

— Itt van a második. Vad erdő vadja, mit keresel itt?

A vad-ló felelt:

— Oh ellenségem és ellenségem felesége, hol van a vad-kutya?

Az asszony nevetett, fölvette a széles csontot, keresztül nézett rajta és mondá:

— Vad erdő vadja, te nem a vad-kutyáért jöttél ide, hanem ezért a jó füért.

S a vad-ló tovább toporzékolt és mondá:

— Ez igaz! Add ide, hadd egyem meg.

Az asszony így szólt:

— Vad erdő vadja, hajtsd le vad fejedet és hordozd, amit én rátészek; s akkor napjában háromszor eheted ezt a pompás füvet.

— Oh! mondá a macska, fülelve; ez aztán ügyes asszony! De mégsem olyan ügyes, mint amilyen én vagyok.

A vad-ló lehajtotta vad fejét s az asszony ráhuzta a lószőrből font kötőféket s a vad-ló az asszony lábaira lehelt s így szólt:

— Oh gazdám és gazdám felesége, szolgád leszek a pompás fü kedvéért!

— Oh! mondá a macska fülelve, ez aztán ostoba ló! S vissza ment a vad erdőn keresztül, csóválva vad farkát s járkált egyes-egyedül. De nem szólt senkinek egy szót sem.

Mikor az ember a kutyaival haza jött a vadászatról, így szólt:

— Mit keres itt a vad-ló?

S az asszony felelt:

— Nem vad-ló már az ő neve, hanem első szolga. Mert ő fog minket hordozni és vinni egyik helyről a másikra örökké és mindörökké. Ülj föl ezentul a hátára, ha vadászni mégy.

Más nap a vad-tehén magasan tartva fejét és vigyázva, hogy szarva bele ne akadjon a vad fák ágaiba, oda jött a barlanghoz; a macska követte őt s most is elbujt, úgy mint azelőtt. Most is minden úgy történt, mint az előbbi napokon, és a macska most is ugyan úgy beszélt, mint azelőtt; és midőn a vad-tehén megígérte az asszonynak, hogy minden nap ad neki tejet cserébe a pompás füért, a macska vissza ment a vad erdőn keresztül.

csóválva vad farkát s egyes egyedül járkálva, éppugy mint azelőtt. De nem szólt senkinek egy szót sem. S mikor haza jött az ember a lóval és a kutyaival a vadászatról, s ugyan-azokat a dolgokat kérdezte, mint az előbbi napokon, az asszony így szólt:

— Nem vad-tehén már az ő neve, hanem jó eledel adója. Ő fog nekünk adni langyos, fehér tejet örökké és mindörökké, és én gondját viselem, amíg te meg a mi első barátunk és első szolgánk vadászni jártok.

Másnap leste a macska, hogy megy-e más vad-állat a barlang felé; de egy sem mozdult a vad erdőben, úgy hogy a macska egyedül járt és látta a tűz fényét a barlangban s érezte a langyos fehér tej illatát.

A macska mondá:

— Oh ellenségem és ellenségem felesége, hova ment a vad-tehén?

Az asszony nevetett és így szólt:

— Vad erdő vadja, menj vissza az erdőbe, mert én már rendbe hoztam a hajamat, eltettem a bűvös csontot és nincsen szükségünk már több jó baráttra és szolgára a barlangban.

S a macska szólt:

— Én nem vagyok se jó barát, se szolga. Én vagyok a macska, aki mindig egyedül járkál s aki a te barlangodba szeretne jönni.

S az asszony felelt:

— Hát mért nem jöttél az első jó barátunkkal az első éjszaka?

A macska megharagudott és mondá:

— Bizonyos, a vad-kutya beszélt rólam.

Ekkor az asszony nevetett és mondá:

— Te vagy a macska, aki mindig egyedül járkál s mindegy neked akár hol. Te nem vagy se jó barát, se szolga. Hiszen magad mondtad. Menj és járj egyedül, ahol akarsz.

Ekkor a macska már igazán dühbe jött és így szólt:

— Hát sose jőjtek a barlangba? Hát sose üljek a meleg tűz mellett? Hát sose igyam a jó langyos tejet? Te nagyon okos vagy és nagyon szép. Nem köllene

olyan kegyetlenül bánnod még egy macskával sem.

Az asszony mondá:

— Tudtam, hogy okos vagyok, de nem tudtam, hogy szép vagyok. Jó, hát kössünk alkut. Ha csak egy szóval is megdicsérlek, bejöhetsz a barlangba.

— És ha kétszer is megdicsérsz? kérdé a macska.

— Azt nem fogom tenni, felelt az asszony; de mégis: ha kétszer megdicsérlek, itt ülhetsz a tűz mellett a barlangban.

— És ha háromszor megdicsérsz? kérdezte ismét a macska.

— Olyan nincs! mondá az asszony; de ha mégis harmadszor is megdicsérlek, háromszor ilhatol itt jó, langyos tejet örökön örökké.

(Vége következik.)

SÁRI, PUFF ÉS CZICCZ.

(Képpel a címlapon.)

*Sári, Puff és Cziccz
Igen jó barátok;
Ilyet, tudom, hogy
Nagyon ritkán láttok:
Együtt járnak s hej!
Együtt muzsikálnak...
Véget mi sem vet
E nagy barátságunk!*

*Sári, Puff és Cziccz
Most is együtt vannak,
A nagy csöndben, lám
Egyet sem mukkannak...
Beteg tán az Puff?...
Vagy Miccz alszik éppen?...
Szó sincs róla!... Most —
Uzsonáznak, kérem...*

*Sári, Puff és Cziccz
Már így éldegélnek...
Egymásért, ha kell,
Sárkánytól se félnek:
Aki rájuk tör
Meggfogja az útok...
Sári, Puff és Cziccz
Ilyen jó barátok!...*

Muki diák.

ÖSSZE-HASONLÍTÓ MONDÁSOK.

Nincs jobb barát a hibáinkra figyelmeztetőnél.

Nincs rosszabb tanácsadó az irigységénél.

Nincs nagyobb vezeklés, mint mikor megbocsátunk az ellenünk vétőknek.

Nincs nagyobb ellenség a gonosz vágynál.

A GYORS HIRADÁS CSODÁI.

HA messze földre valaminek a híréért gyorsan meg akarom üzeni, ma már ezt könnyen megtehetem, mert erre a célra sokféle eszköz áll rendelkezésemre. Valamikor régen a leggyorsabb híradást is a csiga-lassuságu posta közvetítette. Hajdanában, a rómaiak idejében, hosszas fáradozással, lovas-katonák heteken, hónapokon át vitték a levélben megírt, vagy előszóval megüzent hírt, leginkább hadi üzenetet. Azóta nagyot fejlődött a híradás ügye. Hihetetlen gyorsasággal küldhetek üzenetet a legmesszebb országokba, tengereken tulra a távirás segítségével. Régen a távirást is szócső használatával vagy tűzjelek adásával eszközölték, ma azonban a legtökéletesebb távirás áll módunkban az 1833. évből eredő drót-vezetékek alkalmazásával és a villamos áram segítségével. Közöttetek, kedves olvasóim, sokan ismeritek az úgy nevezett telefont vagy távbeszélőt, amelyiken vígan elbeszélgethetünk azzal, akivel akarunk. És ha nagy távolságban van is az illető, tisztán halljuk a hangját, mint ő a mienket. Ilyen egyszerű telefont ti is készíthettek, ha egy hosszú zsinag mindkét végére erősítetek egy-egy a közepén kilyukasztott kerek, kemény papirosból való, födeletlen cukros dobozt. És például az egyik végén Lacika áll a lakóház második emeletén, a másik végén meg Sanyi a földszinten; és ha az egyik belebeszél s a

A FÖLDKÖRÜLI TÁVIRÓ VEZETÉKÉNEK LERAKÁSA.

másik hallgatja, a zsinegen végig fut az egyikötök hangja a másiknak a fülébe.

Hirneves, nagy tudósok most azon fáradoztak, hogy kieszeljék azt a távirót, amelyhez drótvezeték sem köll. És egy *Marconi* (olv: Markóni) nevű olasz tudósnak sikerült is egy ilyent föltalálnia, sőt már próbálgatja is igen nagy távolságokra a vele való távirást, ami sikerült is neki.

Nem régen pedig egy igen nevezetes esemény fejeződött be: a *világ körüli táviráshoz* való drót-vezetéknek elhelyezése. Ez a drót-vezeték ötven ezer kilométer hosszú és nemcsak szárazföldön vezet keresztül, hanem az Indiai Óceán, a Vörös tenger, a Földközi tenger és az Atlanti Óceán rejtelmes mélységein is. Ezt a drót-vezetékét *kábelnek* nevezik és magát a drót-szálakat erős kaucsuk és más anyagból készült borítók fogják körül, nehogy megsérüljenek. E vezeték szárazföldön való lefektetésének munkálatait ábrázolja jelen képünk. A tengerek mélységeibe két hatalmas hajóval rakták le a vezetékét.

Érdekes, hogy bár rendkívül tartósak ezek a kábelek, még sem tartanak el örökké. Igen nagy mélységekben lassanként betemeti a finom iszap, amely folytonosan, de igen lassan hull alá a tenger vizében s legnagyobb részt apró, elhullott állatkák pán-

céljából áll. Nehány száz méter mélységben ellepik a kábelt a kagylók, korallok, szivacsok és mindenféle tengeri csodák s a régi kábelek felvonszolt darabjai valóságos csodabogár-gyűjtemények. Legnagyobb része ugyan nem árt a vezetéknek, de van ártalmas is. Ilyen az úgy nevezett furó-kagyló, amely megfúrja a legkeményebb sziklát és a kábel takaróját is, sőt a drótokat is megrongálja. Még nagyobb veszedelem a vezetékre, ha azt valami ellenséges hadi-hajó háborus időben fölfedezi. Felvonják a hajó födelzetére, egy fejsze-csapás . . . és vége a hosszú fáradságos munka árán létesített földkörüli táviró-összeköttetésnek.

Egyelőre azonban készen a hatalmas munka. És meglehet vele tenni azt, hogy valaki például sürgönyöztet önmagának úgy, hogy sürgönye az egész földet megkerülje és ez a földkörüli ut egy pillanat műve. Mert a földott sürgöny szavait villamos áram továbbítja a vezetéken, amelynek hossza ötven ezer kilométer. Egy másodperc alatt a villamos szikra háromszázezer kilométert halad, tehát hatszor akkora utat. Mi hát neki az a kicsi kis út a föld körül? Meg se kottyan!

Polgár Géza.

INNEN-ONNAN.

A világ legszebb templomai közül ezuttal a velencei *Szent Márkus templomot* mutatom be. Velence maga Olaszország egyik legnevezetesebb városa, amelyben az adriai tenger 122 szigetére van építve és e szigeteket 378 hid köti össze. Velence legszebb tere a Szent Márkustér, rajta áll az a gyönyörű világhírű templom, melyet képünkön láhattok. Az egész világból csodájára járnak ennek a városnak és nevezetességeinek. Remek templomát 976-tól 1071-ig építették. Külseje meglepően szép. Gyönyörű mozaik-képek (apró színes kockákból kirakva)

diszesítik falait, aranyozott oszlopain és remek kupoláin káprázatosan csillog a napsugár. Belsejében hírneves festő-művészek kincseket érő remek-művei diszlenek. A Szent Márkus templommal szemben állott az a híres harang-torony, a »Campanile«, amely a múlt évben összedőlt. A templomtól jobbra látható a királyi palota (az ugynevezett Doge, olv. Dódzse) palota, benne híres régiség-gyűjtemény, hatalmas könyv- és remek képtár a leg-híresebb festők műveivel, a Söhajok-hidja, melyen az elítélteket a veszítő-helyre vezették s itt hallatták végső sóhajaikat (innen a hid neve); végül az ólom-kamarák s a veszítő-helyek.

*

SZENT MÁRKUS TEMPLOMA VELENCZÉBEN.

Két tudós testvér. Németországban dr. *Oppel* Károly, a régi Egyiptomnak egyik jeles kutatója. A kiváló tudósnak volt egy öcsse, aki szintén tanár volt mint ő, s épp azokkal a tudományokkal foglalkozott, amelyekkel ő. A két testvér együtt lakott és együtt buvárkodott. Történt egyszer, hogy közös lakásukra egy ur kopogtatott be, aki az ajtó-nyitó szoba-lánynak azt mondta, hogy *Oppel* urral szeretne beszélni.

— Két *Oppel* ur van, felelte a szobalány. Melyikkel kíván beszélni?

- A doktor *Oppel* urral.
- Mind a kettő doktor.
- A tanár urat gondolom.
- Mind a kettő tanár.

- Alacsony termetű.
- Mind a kettő az.
- Szemüveget hord.
- Mind a kettő azt hord.
- Kopasz.
- Mind a kettő az. — A keresztnevét tessék mondani.

— Azt nem tudom. Csak annyit, hogy könyvet irt Egyiptomról.

— Mind a kettő irt.

Egy szóval: nem lehetett másként segíteni, mint be köllött bocsátani a látogatót az egyik *Oppel* tanárhoz. S akkor látta, hogy éppen a másikkal akart beszélni. S az a másik nem volt otthon.

Bújdosó (kurucz dala.)

(1711.)
IRTA
THALY KÁLMÁN.

Jelleg borúl a beszekéi
sziklára...

Méjh, esemorú a magyar-
nak világa!

Szegény kurucz
két orcáján
köny pereg.

Ráborúl a jó
lovára, kesereg.

Nézőjjei; hullá-
nak a csillagok,
Hazaíjokból búj-
doznak a magyarok.

Elbujdosnak szabadsá-
got keresni.

A rabházát szabadoktól
szeretni.

Nikelet van, feuszka, golya visszateér —
Minekünk meg most közeöntött bé a tél,
Mi most szállunk... merre? Seten tudja csak!
— Arra, hol nem szörnek síró rabvasak.

Hengyelben van már a lábam, indulok,
Majh, de szédeszor vissza-visszafordulok...
Fáj a szívem, sír a lelkem, ha látom,
Hogy ki az úr már ezután hazámon!

Hedbe borúl erdő, vár, hegy, völgy, hatar,
Lovam lába Lengyelország felé jár;
Dúsan ballag a trombita szavára:
Majh, de nem úgy, mint egykor a csatára!

Régi kardom a sok harcson csorba lett,
Gyöngyház-rakett karabélyom elrupedt;
Megéreztek e hívséges fegyverek,
Hogy a kurucz ezán már csak kesereg.

Tarsolyomról a skótom feledesz:
Rab-hazámtól elvándorom képe ez:
Esemorú lesz bújdosásom, életem —
Mégis megyek: szabadságom szerettem!

Búszke vagyok, megalázzam magamat?
Vénajtsam a vas igába nyakamat?...
Égés, nemes, nyakos kurucz nem hajol;
Inkább elteng az ég alatt valahol.

Ma Rákóczi bújdoshatik: mért ne én?...
Megverne az Seten, ha nem követném!
Nagyobb lesz ő bújdosva is, mint azok,
Mik miatt számkivetve sanyarog.

— Megyek immár nagy idegen országba:
Országatlan fejedelem szolgája:
Énségben hívebb híve maradok —
Égy szeltdék est az igazi magyarok!

* Nem régen volt szó a »Kis Lap«-ban II. Rákóczi Ferenczről abból az alkalomból, hogy halálának 200-dik évfordulóját ünnepelte és ünnepli még most is az egész ország. Akkor elmondtam, hogy Rákóczinál nagyobb, dicsőbb fejedelme nem volt Magyarországnak sohasem. Csak hogy Rákóczi szerencsésének csillagzata letűnévén, ő maga és hűséges kuruczai elbujdostak és a forrón szeretett magyar hazában labanc lett az úr. Hogy mily igaz szeretettel csüngött Rákóczin minden kurucz, azt énekl meg *Thaly Kálmán* ebben a gyönyörű versében, melyet még 1867-ben írt és amelyet többed-magával összegyűjtve, egy kötetben, a Rákóczi-ünnepek alkalmára kiadott. A verskötet címe: *Kurucz-világ*. Az elárúsításból befolyó összeg a Kassán fölállítandó Rákóczi-szobor fölállítási költségeit gyarapítja. F. b.

AZ ARANY-SZÖRÜ EGÉR-KIRÁLY.

— Állatmese. —

(Folytatás.)

AZ ELNÖK megrázta makk csengőjét, s miután a lárma lecsöndesedett, megszólalt:

— Tisztelt Tanács! Halljunk újabb indítványt!

Általános csönd lett erre megint. Mind-egyik a másikra nézett, de egyik sem akart felszólalni. Ekkor szerényen lépett előre Kvarty, a költő.

— Halljuk Kvartyot! Beszéljen Kvarty, kiabálta az egér-tanácsnak minden tagja.

Kvarty néhány hangot pöndített meg a lantján s elkezdte:

*Mikor Cincin király koporsóban feküdt,
Az egyik éjszakán ezüst holdfény sütött:
Versemet faragtam az odvas füz-fában —
Szívem majd meghasadt nagy bűbánatában.*

*Egyszerre mit látok? — valami bessuran,
Nagy fényesség támad benn a fa-oduban.
Majd elvakít a fény, alig-alig látok...
Ijedtemben hamar egy nagyot kiáltok.*

*»Ne félj semmit, ne félj!« szólt egy szelíd hang,
Zengése olyan volt, mint az ezüst harang.
»Arany-szörü egér-király fia vagyok,
Tizenkét nap óta csak kóborolgotok.*

*Ravasz gonoszsággal üzött el mostohám...
Nagyon fáradt vagyok, te befogadsz talán?
»Hogy ne fogadnálak? Bizony befogadlak;
Meggíphetek nálam, etetek, itatlak.«*

*Azóta nálam van. Harmattal itatom,
Fényes arany-szörét meg-meg simogatom;
Lantom mást nem is zeng, csak az ő szépségét,
S látom Egér-ország jövő dicsőségét.*

Kvarty elhallgatott, meghajolt a diszes egér-társaság előtt; de annál nagyobb zajban tört ki az egér-tanács. Megértették, hogy mire célozott Kvarty ur.

— Megválasztjuk az arany-szörü királyfit! Ez köll nekünk! Éljen!

Az egér-tanács egyik böles, de szerény tagja ugyan felszólalt, hogy ne válasszák meg addig az idegen országbéli királyfit, valameddig jól meg nem ismerik. Elmondta, hogy ő is hallott valamit az arany-szörü egerek birodalmáról; jobban szeretné azonban, ha királlyá maguk közül választanának valakit; olyat, aki jobban ismeri az ő népük szokásait, mint a távoli országból való királyfi.

De az egerek lecincogták az öreg bölcsét.

— Hogy is ne? Végre egy arany-szörü királyja lehet Egérországnak! Megválasztjuk! Éljen! kiabálták mindenfelől.

A tanács hamar elhatározta, hogy egérmágnessokból álló diszes küldöttség men-

jen a királyfiért, hat csatlós aranyos gyalog-hintót vigyen. Egér-ország kapujánál harsonások várják az érkező új királyt s diadalmi utjára a legszebb egér-kisasszonyok szórjanak virágot az odvas fűzfától egész Egér-ország kapujáig. Kvartyot pedig megbízták, hogy írjon új verset az egérkirály arany szőréről, tiz gyorskezü íródiák pedig írja le vadrózsa-levéltre s futárok hordják szerte Egér-országban. Végül kimondta az egér-tanács, hogy Kvarty minden hold-töltekor husz hizott szunyogot kap. Kvarty boldog volt s úgy gondolta, hogy sokkal bölcsebb dolog lesz ezután is az arany szőrű egérkirályról mondani éneket, mint a vízi-liliomról és a leveli-békáról.

Megtörtént a diszes bevonulás, azután a koronázás. Vagy három napig dinom-dánom volt Egér-országban. A tücsök-zenészkar már alig bírta húzni, fujni, verni, és Kvarty annyi szunyog-máját evett az udvari diszlakomán, hogy három napig nyomta utána az ágyat.

Hanem a vigasság után még kettőt sem aludtak az egér-vitézek, midőn nagyon szomorura fordult a sorsuk.

Arany-szőr király hamarosan össze hívatta az egér vitézeket s megmondta nekik, hogy Cincin király uralma alatt nagyon megrozsdásodott a kardjuk, ő pedig csak a vitézséget szereti. Egyelőre csak apróbb rabló-kalandokat fognak rendezni; bemennek a legközelebbi faluba, megostromolják azt a padlást, ahol legtöbb az avas szalonna; mert azt akarja, hogy Arany-szőr király neve-napján minden egér-alattvalónak jusson avas szalonna.

Az egér-vitézeknek vacogott a foguk az ijedtségtől.

Az egyik szerényen s félénken megjegyezte, hogy a faluban rengeteg sok a macska.

— Csitt! kiáltotta Arany-szőr király dühösen. Miféle gyávaság ez? Ha kell, a macskák ellen is háborút indítunk! Királyi farkincámra mondom: aki nem engedelmeskedik, lenyakaztatom!

Az utolsó szóra a trón háta mögül pipacs-köntösbe bujtatott két egér-hóhér ugrott

elő, mind-kettő éles sás kardott tartott a kezében.

Halk, félő cincogás futott végig az egész gyülekezeten. No még ilyet se láttak!

De mit volt mit tenni?... menni köllött. A békés természetű Egér-ország népei nem mertek ellenszegülni Arany-szőr király szigorú parancsolatának. Az első nagyobb rabló-kalandon vagy tiz jó egér-vitéz ott hagyta a fogát; az egérmamák siratták elveszett fiaikat, egyedül Kvartynak volt jó dolga, aki olyan kövér

lett azóta, hogy a király fényes szőrét dicsérte, hogy majd kipukkadt.

Hanem Arany-szőr király nem sokat törődött Egér-ország bánatával. Sőt egy szép napon elhatározta, hogy háborút indít Béka-ország ellen. (Vége következik.)

ÜZENET.

Repülj, repülj, kis madárka,
Szállj anyácskám ablakára.
Mondjad neki, azt üzenem:
Sok jószágát nem feledem.

Repülj, repülj szél-sebesen,
Ne feledd el, mit üzentem.
Mondd meg azt is: csókoltatom,
Hogy ő minden gondolatom!

Etek apa.

APRÓSÁGOK A TERMÉSZET VILÁGÁBÓL.

Okos állatok. Van Amerikában egy pók-faj, mely eleven egeret fog, háló-szállaival pedig farkánál fogva fölhuzza a levegőbe és így szítja ki a vérét. — Kinában ismernek egy kigyót, mely világító kövecskét keres és az éj sötétjében azzal csalogatja magához a zsákmányul szolgáló rovarokat.

*

Kolera-jósok. A kolera a legveszedelmesebb járványos betegségek egyike és sokért nem adnák az emberek, ha előre tudhatnák, hogy fel fog-e lépni. Akkor ideje-korán más vidékre menekülhetnének, vagy kellő időben megtehetnék az óvó intézkedéseket. Nos, egy vidéki öreg gazda szerint meg lehetne tudni. Őj ugyanis megfigyelte, hogy a verebek, ugy az 1855-iki, mint a 67-iki és 1873-iki nagy járványok idejében, a kolera közeledtekor elhagyták tanyáikat és elköltöztek a kolera-látogatott vidékekről és oda csak akkor tértek vissza, mikor a járvány már megszűnt.

*

A vízi-lovak vadászata nagyon nehéz, mert a golyó csakis az állat szeme mellett hatol az agyba. Ha másutt éri a lövés, semmi baja sem esik tőle és megtámadja vadászát.

*

A fán költő vad-kacsa fiairól azt hiszik, hogy ezeket anyjuk a csőrében hozza le a földre. Ám olyanok, akik hosszabb ideig figyelték meg ezeket a madarakat, azt állítják, hogy a kis kacsák maguk hullnak le a fészekből, de anélkül, hogy valami bajuk esnék.

FEJTÖRŐ.

Csillag-rejtvény.

1.

N * m f * gj * * r * zsd * * z
* r * ny * t.

A csillagok helyébe olyan betűket írj, hogy egy ősmert közmondás álljon előtted.

2.

F * r * nc J * zs * f.

Egy élő uralkodó neve.

Kép-rejtvény.

Szó-rejtvény.

Melyik az a szó, amelyik balról jobbra olvasva nemzet, jobbról balra olvasva eszköz?

Betű-rejtvények.

I.

II.

16 év	a
á	á
	K

Rejtett név.

Nyáry, Almási, Jókai, Ábrányi,
Nedeczky, Sárosi, Orlay, Abonyi,
Reviczky.

E költők nevei akként irandók egymás alá, hogy azok kezdőbetűi egy halhatatlan költőnk nevét adják.

A megfejtők között, a kihuzott nevek sor-rendjében: **3 korona-**, **5 korona-** s **8 korona-**áru könyvet sorsolunk ki jutalom-díjjal.

A »KIS LAP« LXIV. köt. 26-ik számában közölt rejtvények megfejtése a következő:

Képrejtvény: Ki sokba fog keveset végez.

Koczkarejtvények:

1.	K	A	P	A	2.	T	E	V	E
	A	L	A	P		E	V	E	T
	P	A	L	A		V	E	S	E
	A	P	A	D		E	T	E	L

Kereszt-rejtvény: **T U L I P Á N**
Á R P Á D
Z Á R
N

Megfejtők: Könyöki Izolda, Ilon és József, Fuksz Jolán, Nemes István, Scholtz Ilonka és Aranka, Országh Sándor és Géza, Hreblay Izabella, Heller Iduska, Erdődy László, Balogh Pál, Gerber Elza, Klári és Magda, Szemző István, Sziráky Laci, Hefty Paula és Ilonka, Turián Jolánka, Rothmiller Miklós, Rosenfeld Vilma, Feilitsch Cécile, Korösi Margitka, Balogh Rózsika és Albert, Sinkovits Clarisse, Wagner Elzi és Jenő, Csomasz Lacika, Surányi Karolin, Ernst Gyuri és Pali, Frankl Lily, Sinkovits Mariska és Tivi, Strasser Pál, Herzfeld testvérek, Milutinovits Corinna és Janka, Könyöki Matild és Józsi, Kremsier Irma, Géza és Gyula, Bernáth Margit és László, Wittmann Erzs, Jurenák Gizi, Szenágy Marianne és Erzsike, Thyll Lacika, Tischler Mici és Lajos, Perl Klári, Chmura L., Blau testvérek, Paulik Irike, Schulek György, Kramer Margit és Irén, Haas Sándor és Lajos, Borhy Margit, Kintses Gyula, Józsi és Laci, Beke Bert, Gyula és Zoltán, Jurenka Irén, Mérey Dalma, Bónis Adrienne, Erkel Andor, Bleuer Pali, Erényi Erzsike, Bibel Liszka, Rakovszky Menyhért, Andreánszky Gabi, Fariga Ilonka, Rayner Paula, Görgey Elly, Ida és Lilly, Gervay Lilike, Pap Lili és Gizi, Lukovits Lucika, Dukesz Barna, Arva Erzsike és Laci, Veith Margit, Strobel Ernő, Igmándi Tercsi, Katica és Elek, Polgár László, Burger Imre és Sándor.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörtént: 3 korona áru könyvet nyert **Herzfeld testvérek, Budapest**; — 5 korona áru könyvet

Szenágy Marianne és Erzsike, Budapest; és 8 korona áru könyvet **Polgár László, Arad**; kiknek az illető könyveket a kiadóhivatal megküldi.

A »KIS LAP« LXIV. köt. 25-ik számában közölt rejtvények megfejtését beküldték még: Hefty Paula és Ilonka, Medveczky Margitka és Sándorka, Boczkó Béla, Bernáth Margit és László, Bodor Miklós, Engelmann Frida, Schulek György, Ungár Erzsike és Sándor, Berger Annuska.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Ványi Miska. A minapában elmondottam véleményemet a tanuló fiúk és lányok sipka-dívatjáról. Főleg az utóbbit vallottam izléstelennek. De visszatérni rá nem óhajtok, mert meg vagyok róla győződve, hogy, mint egyéb járvány, ez az éppoly disztelen, mint hivalgó viselet is meg fog szünni. — **Strobel Ernő.** Valamennyi helyes, de csak a 3-at közlöm, mert annak az előző kettőnek a tárgya annyiféle formában fordult már elő, hogy rögtön rányitnak. — **Anna.** A multkor nyilvánított véleményemhez köll ragaszkodnom. Ezekben is, főképp a másodikban, sok a bájos részlet: ám a vers köntöskéje olyan pongyola és vékonyka, hogy az erősebb kritika tüskéiben meg is akadna, szét is foszlana, lévén a vers nagyon követelő mű-alak. Csak a régi kedves prosából kérek. A kéziratot két hétig tartom rendelkezésére. — **B. M.** Az előző üzenet vége önnök is szól. A 10 f. az »Ingyen-tej«-re. — **Ernst testv.** A szives megemlékezést köszönöm. — **Ungár testv.** Azt az említett levelet nem kaptam meg. Válaszom benne van az Athenaeumnak kis Lexikonában s a Pallas nagy Lexikonában. Mivel hogy olyan kérdésekre nem válaszolok, amelyekre ezen könyvek egyike megadja a feleletet. — **Boér Tana, Englman Frida, Kaszap Gyurka, Andreánszky testv., Kremsier testv.** Osztokodom örömeitökben. — **Tischler testv.** Megjelennek. — **Schulek György.** Akkor is szívesen látlak. Vad Lacinak meg írok, hogy rajzoljon végre megint valamit. — **Palfi Ferike.** Korodhoz képest elég jó. Van benne ritmus is, ami azt jelenti, hogy idővel, ha lesz valami szép hasonlatod, magas gondolatod vagy mély érzelméd, azt szépen ki is fogod fejezni. — **Matten-seeba.** Boldog nyaralást! — **Boczkó Béla.** Besoroztam. Szép sikeredet örvendő tudomásul veszem. — **Rajner Ella.** Annyi felől nyilatkozik ismét a pályázó kedv, hogy újból tesztek kísérletet, de csak összel. A rejtvények egyikét közlöm. — *Több levélről a jövő számban.*

A KIADÓ-HIVATAL PÓSTÁJA.

Ungár testv. A kötés maga 60 fill. A diszes bekötő tábla egymagában 1 K 50 f.

JÓ SZIV.

Berger Annuska 1 K. 20 f. az »Ingyen-tej« részére.

Az Eg áldása legyen a kegyes adakozón!

F. b.

Társ-szerkesztő: **ROBOZ ANDOR.**

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Kerepesi-ut, 54. sz., Athenaeum-épület.
 Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-társulat Budapesten.